

"Peter Singer har alltid stått på de handikappades sida"

Peter Singers ståndpunkter är inte mer kontroversiella än delar av handikapprörelsens. Dessa delar kräver en ändring av svensk lagstiftning så att abort blir förbjudet. Man vill också ha bort möjligheten till fosterdiagnostik. Alla barn – hur skadade de än är, hur mycket de än lider – ska födas. Är detta rimliga ståndpunkter? Alla handikappade företrädare naturligtvis inte sådana uppfattningar, och alla är säkert inte lika snara som Lars Olsson att sätta sig till doms över Singer. Endast ett öppet samtal kan ge dessa frågor den seriositet de förtjänar.

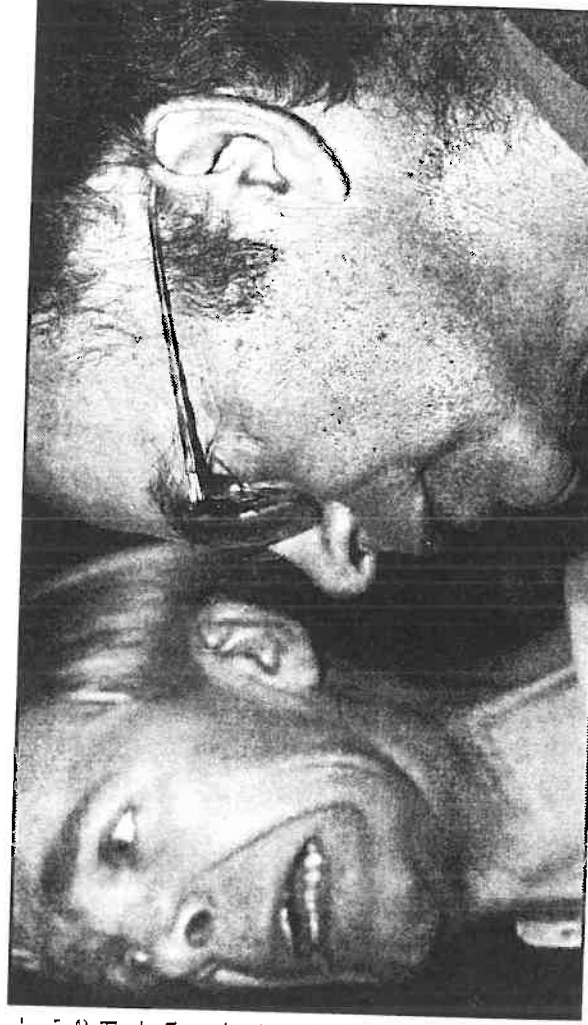
Det skriver Lisa Gålmark, kulturredaktör i tidningen Djurens Rätt och redaktör för boken "Djur & människor. En antologi i djuretik".

Flegt agerande och falska anklagelser från djurrättrörelsen, menar Lars Olsson på De Handikappades Riksförbund Ung med anledning av uppställningen kring filosofiprofessor Peter Singers nyliga besök i Sverige (Arbetaren nr 45/97).

Låt mig först säga att jag välkomnar Lars Olssons artikel. Nordiska samfundet mot plågsamma djurförsök, NSM(P), har upprepade gånger sökt samtal och möte med företrädare för handikapprörelsen såväl före som under Singers besök. NSM(P) har även ljudit in till samtal med Singer själv. Dessa ansträngningar har varit förgäves. Svaret har varit negativt med undantag för enskilda personer (Lars Mullback och Jesper Odelberg).

Rena falsarier

Lars Olsson har i sin artikel i huvudsak tre teser samt en fråga. Jag tar dem i tur och ordning.

Fler handikappade borde som Lars Mullback (fh) tagit chansen att samtala med Peter Singer (lv), menar Lisa Gålmark.

FOTO: JMWÅKE ERIKSSON

innan det dör. Det var också sådana fall av

Handikapprörelsens fokusering på Peter

menten för positiv särbehandling av de som missgynnats på grund av ras eller kön gäller i ännu högre grad för handikappade människor." "Av detta skäl kommer det i allmänhet att vara berättigt att använda mer resurser på handikappade människor än vi gör på andra". (Praktisk etik, s 55-56)

Absurd anklagelse

Att som Olsson anklaga Singer för den starkes rätt, är absurd med tanke på innehållet i Praktisk etik (se citat ovan) och senast boken *Hur skall vi leva?* Båda verken har engagemanget för fattiga, utsatta, röstlösa – må det vara djur eller människor – som utgångspunkt. Peter Singer talade om sin syn på politik som rör handikappade på presskonferensen på Bokmässan i Göteborg 1/11. Varken handikappföreträdare eller tidningar kommenterade detta.

Man kan inte bli ett med...

1. Olsson menar att det högerextremistiska EAP inte har med aversionen mot Singer i handikapprörelsen att göra, och att förelsen agerar självständigt.

Detta är delvis sant, delvis inte sant. Det var EAP under täckmantel Schillerinstitutet som drog igång smådelserna mot Singer genom att två veckor innan Singers besök gå ut med en bred faxaktion. I trogen de gängse metoderna användes löstryckta, missvisande citat och rena falsatier för att skapa en uppiskad stämning inför det Singer egentligen har att säga. Liknande formuleringar, "vill döda handikappade"; "spädbarnsmord" etc, återfanns på handikapprörelsens brev till talman Birgitta Dahl och de fick till och med fäste i TV:s nyhetsprogram ABC och Rapport (dessa inslag är anmälda av NSMPD) samt av Filosofiska ämnesrådet vid Stockholms universitet).

Självfallet upplever handikappföreträdare att de agerar självständigt och att de oberoende av EAPs initiativ tar avstånd från Singers tankar. Att inställningen till Singer blev så upptrissad och oresonlig redan från början, tror jag dock har att göra med att man lät sig påverkas av den vinkling och ton av hätskhet som EAP anslög. Det är i alla händelser en ursäkt som kan och bör användas.

Rätt eller orätt?

2. Peter Singers åsikter bygger på den starkes rätt och innebär att människor med funktionshinder inte ska få leva.

Detta är Olssons tolkning av Singer. Folkningen är felaktig och bygger på grova missuppfattningar av Singers tänkande. Vilka foster och spädbarn som ska få leva kan bäst avgöras av föräldrarna tillsammans med expertis och läkare, anser Singer. För spädbarn blir denna rätt i praktiken aktuell när spädbarnet är så gravt skadat att dess liv innebär obotligt lidande

Singers resonemang i medicinsk-etiska frågor är något av en ironi i det man i strållet kunde ha passat på att göra gemensam front mot dagens svenska nedskärningar i den offentliga sektorn, vilka drabbar de handikappade hårt. Det mest tragiska med bemötandet av Singer var nämligen att man totalt missade helhetsbilden. Singers ställningstagande för handikappades rätt i samhället är helt otvetydigt: "I

århundraden har handikappade människor utsatts för fördomar, som i många fall inte varit mindre grova än de rasminoriteter fått utstå. Mentalt handikappade människor låstes in, utom allmänhetens synhåll, under hemska förhållanden. Vissa var i verkligheten slavar som utnyttjades som billig arbetskraft i hem och fabriker. I ett så kallat 'eutanasi-program' mördade nazisterna tiotusentals mentalt handikappade människor som var fullt kapabla att vilja fortsätta leva och njuta sina liv. Ännu i dag finns det vissa företag som inte anställer en rullstolsbunden person till ett arbete som hon skulle kunna utföra lika bra som någon annan. Andra, som söker efter försäljare, vill inte anställa personer som har ett onormalt utseende av rädsla för att försäljningen skall minska. (Liknande argument användes mot att anställa folk från rasminoriteter. Det bästa sättet att övervinna sådana fördomar på är att vänja sig vid personer som är annorlunda än vi.) Först nu har vi börjat reflektera över den orättvisa som begåtts mot handikappade människor, och börjat betrakta dem som en missgynnad grupp - många av argu-

det egentligen för intressen som låg bakom viljan att sprida den skeva bild av Singer som blev resultatet i media?

Slutligen ska jag svara på Olssons fråga om hur NSMPD ställer sig till Singers medicinsk-etiska tankande. NSMPD arbetar för djuren i vårt samhälle och ser inte något gott skäl till att söka ena medlemmarna i frågor om dödshjälp eller för den delen i andra, i och för sig viktiga, samhällsfrågor. Den grundläggande djuretiska uppräkten Peter Singer gjorde när han kunde visa att artism (att bortse från djurs intressen på grundval av att de är djur) är fel på samma sätt som rasism och sexism är det, kan kombineras med i princip samtliga andra med utilitarismen (Singers egen filosofi) konkurrerande etiska huvudinriktningar. Detta faktum är mycket viktigt och står klart i nyutgivna *Djur & människor. En antologi i djuretik* (Nya Doxa, 1997), en bok vilken var ursprunglig anledning till att Peter Singer bjöds in till Sverige för att tala om djurrätt.

Tragisk miss

Att högerkrafter lyckades spela ut djurrättsrörelsen och handikapprörelsen mot varandra är tragiskt. Rörelserna torde i stället ha en hel del gemensamt i det att båda slåss för ursatta grupper i samhället. Möjligheten av att föra våra respektive kamper hänger på att vi gemensamt söker upprätthålla det demokratiska samtalet.

Med tiden, när minnet av förföljelsen av Peter Singer (jude dessutom) får sjunka undan och människor vågar öppna sina sinnen för vad det var Singer egentligen hade att säga, kommer förhoppningsvis handikapprörelsen och andra som målade Singer i svart att se att de gjorde en fiende av någon som i egentligen kunnat bli en god - och solidarisk! - diskussionspartner.

Lisa Gålmark

Tidigare inlägg: Lars Olsson nr 45.